

ТЕМА

ДИПЛОМНОЇ

РАБОТИ:

**РАСХОДУ ГОСУВАННЯ ЯВНОЇ
РІЗНИЦЕВОЇ СХЕМИ ДО
РОЗВ'ЯЗКУ КРАЙОВОЇ ЗАДАЧІ
ДЛЯ РІВНЯННЯ ПЕРЕНОСУ
ЗАДАЧ МЕХАНІКИ СУЦІЛЬНОГО
СЕРЕДОВИЩА**

ВИКОН

АВ :

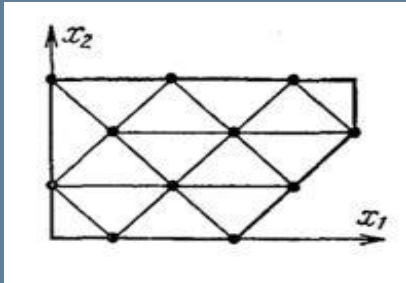
МИКИТА

ПЕТРЕНКО

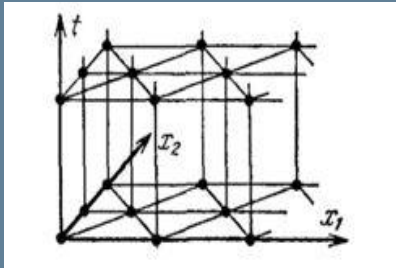
НЕЛІНІЙНІ РІВНЯННЯ В
ОБЛАСТЯХ ЗІ СКЛАДНОЮ
ФОРМОЮ РІДКО ВДАЄТЬСЯ

РОЗВ'ЯЗУВАТИ
МЕТОДОМ
АНАЛІТИЧНИМИ МЕТОДАМИ
ВИРІШЕННЯ
ЦИХ ЗАВДАНЬ
Є ЧИСЕЛЬНІ
МЕТОДИ.

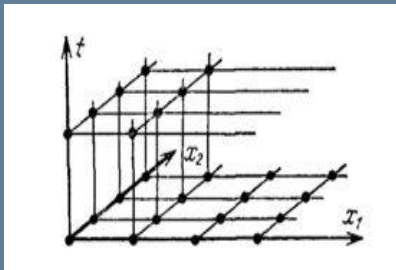
ЯКІ ІСНУЮТЬ СІТКИ ?

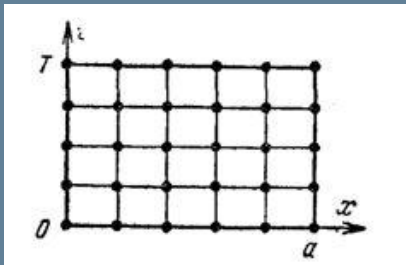
ТРИКУТНА
СІТКА

СІТКА З ТРИГРАННИМИ
ПРИЗМАМИ

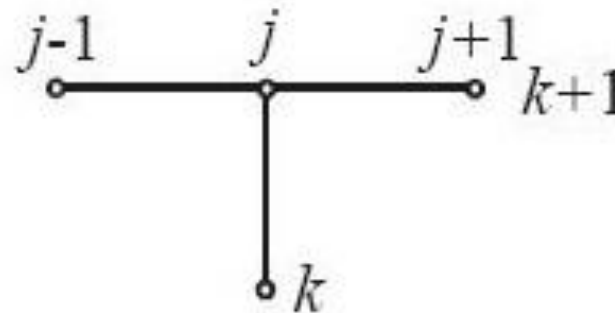
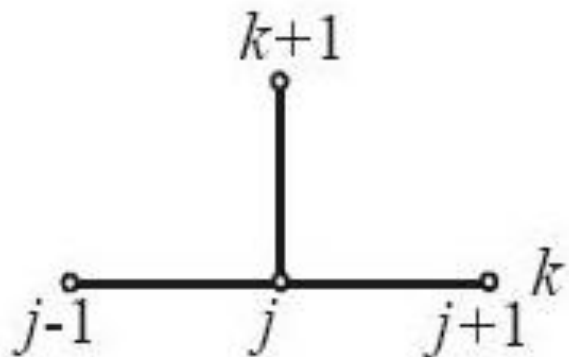
СІТКА З ПРЯМОКУТНИМИ
ПАРАЛЕЛЕПІПЕДАМИ

ПРЯМОКУТНА
СІТКА

ЯВНІ ТА

НЕЯВНІ

**ШАБЛОН
ЯВНОЇ
СХЕМИ**

**ШАБЛОН
НЕЯВНОЇ
СХЕМИ**

ПОСТАНОВКА

ЗАДАЧІ

$$\begin{cases} \frac{\partial u}{\partial t} - \frac{\partial u}{\partial x} = \frac{1}{e^{x+t}} + \frac{x+t}{e^x}, & x \in [-1, 0), \quad t \in (0, 1], \\ u(x, 0) = 0, & -1 < x \leq 0, \\ u(0, t) = t, & 0 \leq t < 1. \end{cases}$$

ЕТАПИ РОЗВ'ЯЗКУ:

1) РОЗГЛЯНУТИ ЯВНУ ДВОШАРОВУ РІЗНИЦЕВУ СХЕМУ ДЛЯ ЛІНІЙНОГО РІВНЯННЯ ПЕРЕНОСУ, ДОСЛІДЖУВАТИ ЇЇ ВЛАСТИВОСТІ (ПОРЯДОК АПРОКСИМАЦІЇ, СТІЙКІСТЬ);

2) ЗАСТОСУВАТИ РОЗГЛЯНУТУ ЯВНУ СХЕМУ ДЛЯ ЧИСЕЛЬНОГО ІНТЕГРУВАННЯ КРАЙОВОЇ ЗАДАЧІ

3) ОТРИМАНИЙ ЧИСЕЛЬНИЙ РОЗВ'ЯЗОК ПОРІВНЯТИ З ТОЧНИМ, ВИЗНАЧИТИ ПОХИБКУ.

ТОЧНИЙ РОЗВ'ЯЗОК ЗАДАЧІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СИСТЕМИ АВТОМАТИЗОВАНИХ МАТЕМАТИЧНИХ РОЗРАХУНКІВ

MAPLE

$$u(x, t) = -\frac{x}{e^{x+t}} + (x+t) * F(x, t)$$

РОЗВ'ЯЗОК ВІД
СИСТЕМИ MAPLE

ПОЧАТК
ОВА
УМОВА
ГРАНИЧ
НА
УМОВА

$$u(x, 0) = 0$$

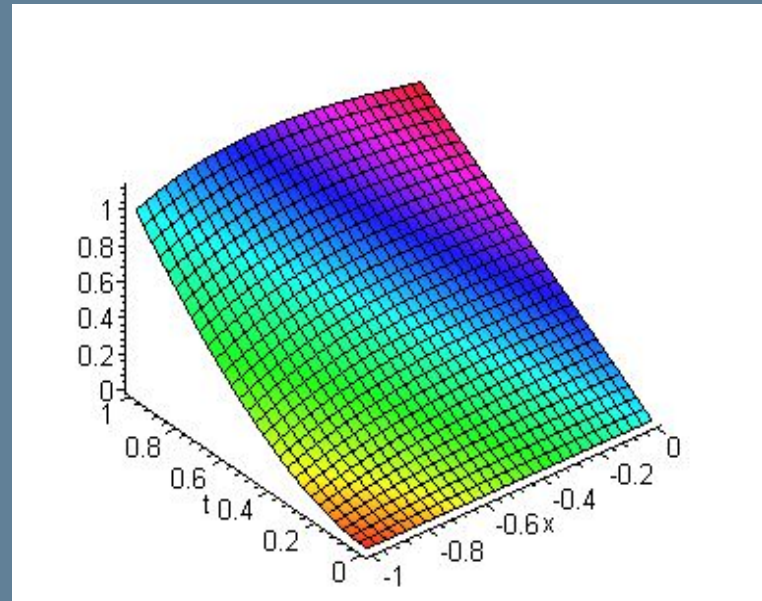
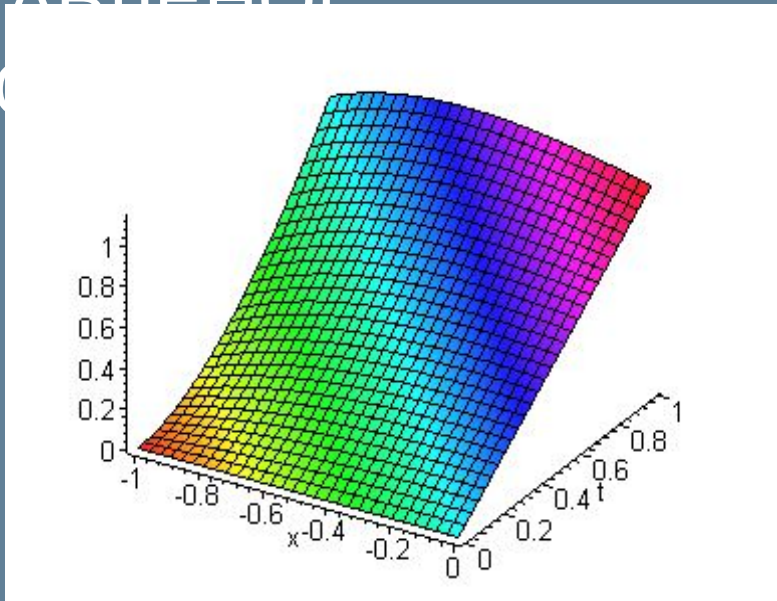
$$u(0, t) = t$$

ВИД НЕВІДОМОЇ
ФУНКЦІЇ

$$F(x, t) = \frac{1}{e^x}$$

ТОЧНИЙ
АНАЛІТИЧНИЙ
РОЗВ'ЯЗОК
ПОСТАВЛЕНОЇ
КРАЙО

$$u(x,t) = -\frac{x}{e^{x+t}} + \frac{(x+t)}{e^x}$$

ГРАФІЧНЕ
ЗОБРАЖЕННЯ
ОТРИМАНОВО
ТОЧНОГО РОЗВ'ЯЗКУ

ТОЧНИЙ РОЗВ'ЯЗОК ЗАДАЧІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ МЕТОДУ ХАРАКТЕРИСТИК

$$dt = -dx$$

РІВНЯННЯ
ХАРАКТЕРИСТИК

$$\begin{cases} \frac{\partial U}{\partial \tau} = e^{-c} + \frac{c}{e^{c-\tau}}, \\ U|_{\tau=c} = c, \quad c > 0, \\ U|_{\tau=0} = 0, \quad c \leq 0, \end{cases}$$

ЗАВДАННЯ
В НОВИХ
ЗМІННИХ

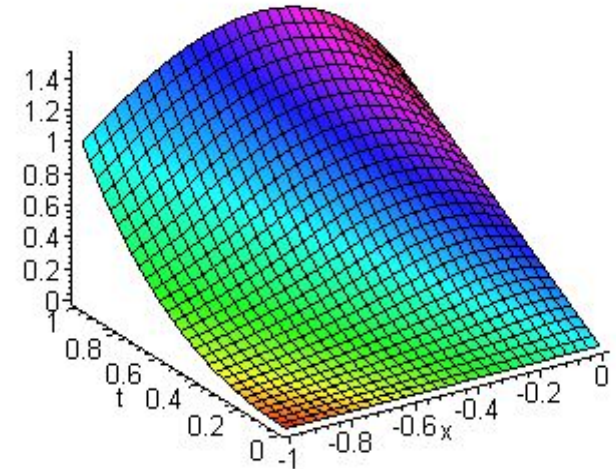
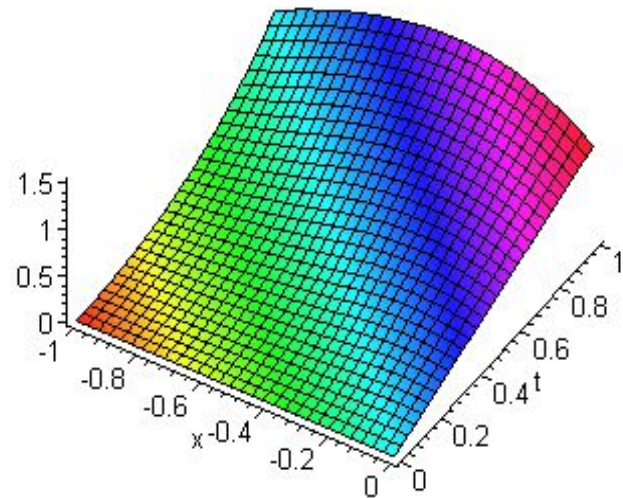
$$U(\tau, c) = \int \left(e^{-c} + \frac{c}{e^{c-\tau}} \right) d\tau + A(c) = \frac{\tau}{e^c} - \frac{c}{e^{c-\tau}} + A(c)$$

РОЗВ'Я
ЗОК
РІВНЯН
НЯ

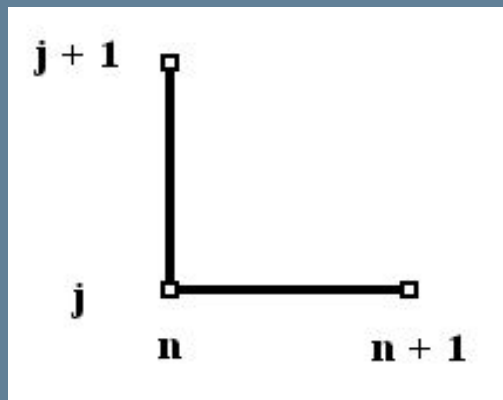
РОЗВ'ЯЗОК ЗАДАЧІ МЕТОДОМ

ХАРАКТЕРИСТИК

$$u(x,t) = \begin{cases} \frac{t}{e^{x+t}} - \frac{x+t}{e^x} + \frac{x+t}{e^{x+t}}, & t \leq x, \\ \frac{t}{e^{x+t}} - \frac{x+t}{e^x} + 2(x+t) - \frac{x+t}{e^{x+t}}, & t > x. \end{cases}$$

НАБЛИЖЕНИЙ РОЗВ'ЯЗОК ЗАДАЧІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ МЕТОДУ СКІНЧЕННИХ РІЗНИЦЬ

ШАБЛОН ЯВНОЇ
ДВУШАРОВОЇ РІЗНИЦЕВОЇ
СХЕМИ РАХУНКУ , ЩО
БІЖИТЬ

$$\begin{cases} \frac{y_n^{j+1} - y_n^j}{\tau} - \frac{y_{n+1}^j - y_n^j}{h} = \frac{1}{e^{x_n + t_j}} + \frac{x_n + t_j}{e^{x_n}}, & n = 1, 2, 3, \dots, N-1, \quad j = 1, \dots, J, \\ y_n^0 = 0, & n = 1, \dots, N, \\ y_0^j = t_j, & j = 0, 1, \dots, J. \end{cases}$$

КРАЙОВА ЗАДАЧА У
РІЗНИЦЕВОМУ ВИГЛЯДІ

ВИЗНАЧЕННЯ ПОРЯДКУ АПРОКСИМАЦІЇ

$$\Psi_n = \left[\frac{\partial u}{\partial t} - \frac{\partial u}{\partial x} - \frac{1}{e^{x+t}} - \frac{x+t}{e^x} \right]_n - \left[\frac{u_n^{j+1} - u_n^j}{\tau} - \frac{u_{n+1}^j - u_n^j}{h} - \frac{1}{e^{x_n+t_j}} - \frac{x_n+t_j}{e^{x_n}} \right]$$

**ВИРАЗ ДЛЯ
НЕВ'ЯЗКИ**

$$\Psi_n = [u_t - u_x]_n - \left[u_t + \frac{\tau}{2} u_{tt} - \left(u_x + \frac{h}{2} u_{xx} \right) + \dots \right] = \frac{h}{2} u_{xx} - \frac{\tau}{2} u_{tt} + O(\tau+h)$$

ДОСЛІДЖЕННЯ СТІЙКОСТІ

$$y_n^m = \rho_q^m e^{iqx_n}$$

$$y_n^{m+1} = \rho_q^{m+1} e^{iqx_n}$$

$$y_{n+1}^m = \rho_q^m e^{iq(x_n+h)}$$

$$\frac{\rho_q^{m+1} e^{iqx_n} - \rho_q^m e^{iqx_n}}{\tau} - \frac{\rho_q^m e^{iq(x_n+h)} - \rho_q^m e^{iqx_n}}{h} = 0$$

$$\frac{\rho_q - 1}{\tau} - \frac{e^{iqh} - 1}{h} = 0$$

$$|\rho_q| \leq 1$$

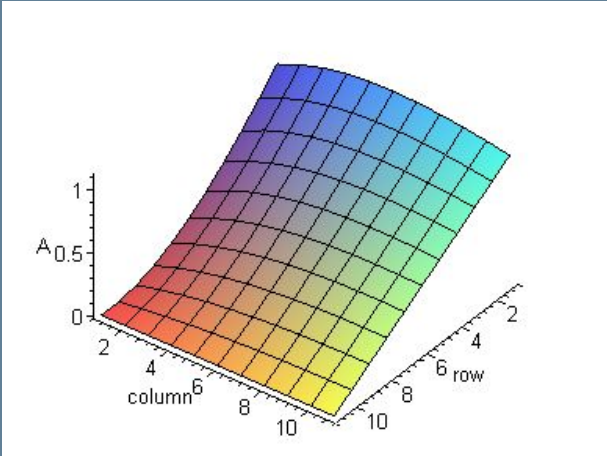
$$\rho_q = 1 - \frac{\tau}{h} (1 - e^{iqh})$$

ОЗНАКА СТІЙКОСТІ ЗА
ПОЧАТКОВИМИ ДАНИМИ

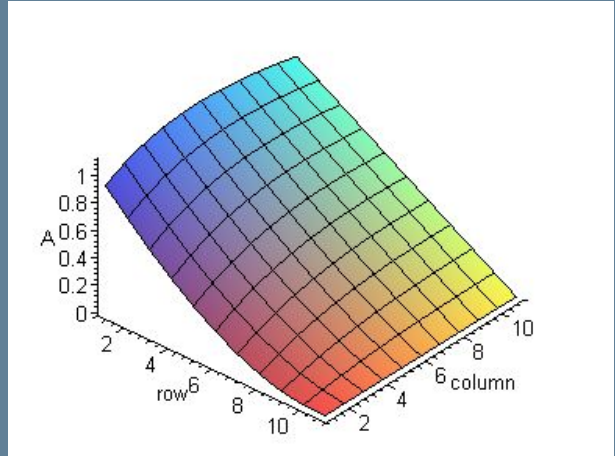
ПОБУДОВА АЛГОРИТМУ ЧИСЕЛЬНОГО РОЗВ'ЯЗКУ ВИХІДНОЇ ЗАДАЧІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЯВНОЇ СКІНЧЕННО-РІЗНИЦЕВОЇ СХЕМИ

$$\begin{cases} y_n^{j+1} = y_n^j + \frac{\tau}{h} (y_{n+1}^j - y_n^j) + \frac{\tau}{e^{x_n+t_j}} + \frac{\tau(x_n+t_j)}{e^{x_n}}, & n=1, 2, 3, \dots, N-1, \quad j=1, \dots, J, \\ y_n^0 = 0, & n=1, \dots, N, \\ y_0^j = t_j, & j=0, 1, \dots, J. \end{cases}$$

ЗАДАЧА У
РІЗНИЦЕВОМУ
ВІГЛЯДІ

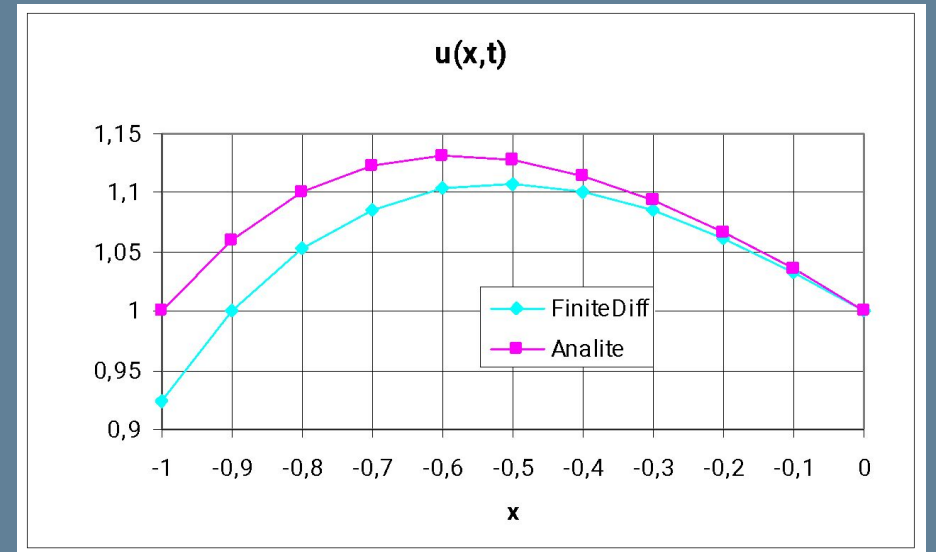
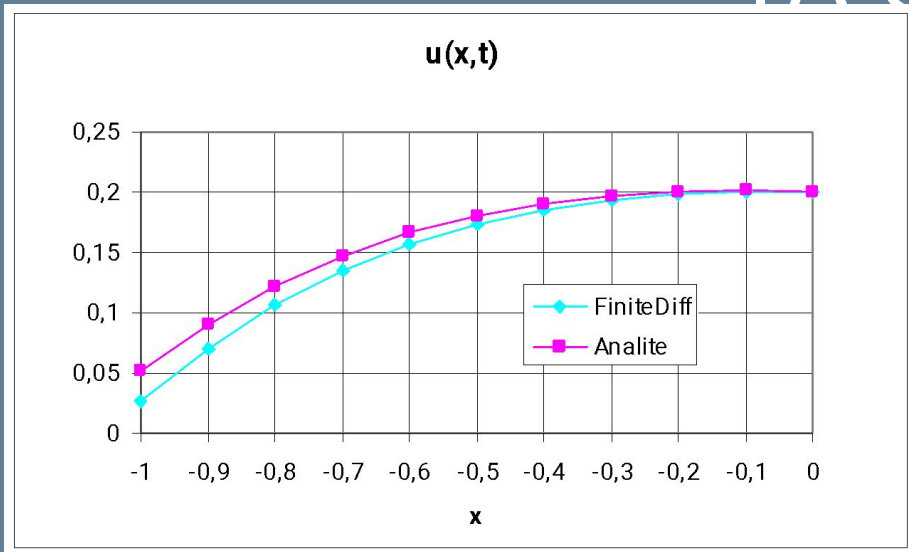
	= -1	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(ГУ)							
= 1	t ,92460	0	,05265	,08616	,10366	,10783	,10102	,08522	,06217	,03334	1	1							
,9	,76024	0	,84127	,9	,93991	,96402	,97491	,97485	,96578	,94935	,92702	,9							
,8	,60799	0	,69246	,8	,75535	,8	,82929	,84570	,85137	,84815	,83763	,82119							
,7	,46908	0	,55455	,7	,61951	,7	,66709	,72058	,73085	,73253	,72712	,71591							
,6	,34483	0	,42863	,6	,49336	,6	,54188	,6	,57671	,6	,61361	,61914	,61796	,61123					
,5	,23670	0	,31587	,5	,37783	,5	,42514	,5	,46002	,5	,48441	,5	,50821	,51027	,50723				
,4	,14629	0	,21758	,4	,27398	,4	,31767	,4	,35056	,4	,37432	,4	,39038	,4	,40423	,40397			
,3	,07538	0	,13520	,3	,18295	,3	,22038	,3	,24904	,3	,27024	,3	,28515	,3	,29478	,3	,30153		
,2	,02591	0	,07029	,2	,106	,2	,13427	,2	,15620	,2	,17274	,2	,18472	,2	,19285	,2	,19776	,2	
,1	0	0	,02459	,1	,04451	,1	,06041	,1	,07288	,1	,08243	,1	,08950	,1	,09449	,1	,09771	,1	,09946
(НУ)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ЧИСЕЛЬНИЙ РОЗВ'ЯЗОК ВИХІДНОЇ
КРАЙОВОЇ ЗАДАЧІ ІЗ
ЗАСТОСУВАННЯМ ЯВНОЇ

ПОРІВНЯННЯ РОЗВ'ЯЗІВ ДВОХ МЕТОДІВ

ТА ОЦІНКА ПИБКИ

ПОРІВНЯННЯ РОЗВ'ЯЗКІВ
СКІНЧЕННО-РІЗНИЦЕВОГО
І АНАЛІТИЧНОГО МЕТОДІВ
ПРИ

$t = 0.2$

ПРИ
 $t = 1$

ВИСНОВКИ
1) ОТРИМАН АНАЛІТИЧНИЙ
РОЗВ'ЯЗОК ВИХІДНОЇ
КРАЙОВОЇ ЗАДАЧІ З

ВИКОРИСТАННЯМ MAPLE

2) МЕТОДОМ
ХАРАКТЕРИСТИК РОЗВ'
ЯЗАНО КРАЙОВУ ЗАДАЧУ
ДЛЯ ЛІНІЙНОГО РІВНЯННЯ
ПЕРЕНОСУ

3) РОЗВ'ЯЗАНО ВИХІДНУ
КРАЙОВУ ЗАДАЧУ МЕТОДОМ
СКІНЧЕННИХ РІЗНИЦЬ З
ЗАСТОСУ-ВАННЯМ ЯВНОЇ
СХЕМИ РАХУНКУ , ЩО
БІЖИТЬ

4) ПРОВЕДЕНО ПОРІВНЯННЯ
РОЗВ'ЯЗКІВ ВІД ТРЬОХ
МЕТОДІВ

